

Københavns Byrets DOM - 16. marts 2021 - SS 2-4583/2021 - DB 0100-70319-00011-21

Anklagemyndigheden mod T , født marts 1997

Sagens baggrund og parternes påstande

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskriftet er modtaget den 16. februar 2021.

T er tiltalt for overtrædelse af

straffelovens § 119 b, 2. pkt., jf. 1. pkt., vold af særligt rå, brutal eller farlig karakter efter straffelovens § 245, stk. 1, delvist jf. § 21. samt § 134 a, alt jf. § 81d, stk. 1. og § 121

ved den 9. januar 2021 i tidsrummet mellem ca. kl. 18.00 og kl. 21.30 på forskellige adresser i København herunder på blandt andet Rådhuspladsen, H. C. Andersens Boulevard og Blegdamsvej i København, under deltagelse i en demonstration, med baggrund i eller sammenhæng med Covid-19-epidemien i Danmark, i forening og efter forudgående aftale eller ved fælles forståelse med en større gruppe identificerede og uidentificerede medgerningsmænd, at have deltaget i grov forstyrrelse af den offentlige orden på offentligt sted, ved med vold eller trussel om vold, at have overfaldet nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv eller udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, herunder at have udøvet legemsangreb af særligt rå, brutal eller farlig karakter, idet tiltalte, ca. kl 20.55 i krydset ved Blegdamsvej/Tagensvej, råbte " *fucking ludere*", samtidigt med at han kastede 3 sten mod de tilstedeværende polititjenestemænd, der stod placeret på Tagensvej, ligesom tiltalte ved sin tilstedeværelse, tilråb og adfærd deltog i og tilskyndede andre til lignende overfald med kast af blandt andet kanonslag, fyrværkeri, dåser, sten, fakler, cykler og flasker til følge, alt hvorved flere politibetjente kom til skade og ikke under 16 politibetjente blev ramt af genstande.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf.

Tiltalte har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært om rettens mildeste dom.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af tiltalte og vidnerne politibetjent V1 , politibetjent V2 , politikommissær V3 og politikommissær V4 .

Forklaringerne gengives ikke i dommen, idet disse er blevet lydoptaget.

Oplysningerne i sagen

Der er bl.a. forevist video af demonstrationen og urolighederne i området omkring Rådhuspladsen og H. C. Andersens Boulevard og dokumentationsvideo fra Tagensvej.

Personlige oplysninger

Tiltalte har om sine personlige forhold forklaret, at han bor i ... , hvor han er ved at tage en uddannelse som skibsfører. Han forventer at afslutte uddannelsen i 2023. Det nye semester på uddannelsen startede i februar 2021, men hvis han skulle blive løsladt nu, kan han fortsat nå at afslutte det. Han har tidligere været ansat i forsvaret og har desuden været politikadet.

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Tiltalte har været frihedsberøvet fra den 9. januar 2021.

Retten begrundelse og afgørelse

Skyldspørgsmålet

Tiltalte har forklaret, at der efter talerne blev affyret kanonslag, hvilket fik ham til trække om bagved politiet i den modsatte ende af Rådhuspladsen, hvorefter han på et tidspunkt sammen med andre demonstranter forlod stedet. Da der ikke er ført bevis for, at tiltalte har deltaget i hændelserne omkring Rådhuspladsen og H. C. Andersens Boulevard i videre omfang, end han har forklaret, finder retten, at der ikke er ført det til domfældelse i en straffesag fornødne bevis for, at tiltalte i den forbindelse ved sin tilstedeværelse, ved tilråb eller sin adfærd deltog i og tilskyndede andre til kast med genstande.

Tiltalte frifindes herefter for den del af tiltalen, der vedrører hændelserne i området omkring Rådhuspladsen og H. C. Andersens Boulevard.

For så vidt angår hændelserne på Blegdamsvej må det efter bevisførelsen lægges til grund, at tiltalte umiddelbart forud for kl. 20.55 i en gruppe bestående af ca. 100-150 andre demonstranter befandt sig på Blegdamsvej. Tiltalte har erkendt, at han, efter at uniformeret politi ankom til stedet, sparkede sten op og kastede disse, men han har bestridt, at han kastede dem imod politiet, og at han råbte til politiet.

Retten finder efter forklaringen af politibetjent V1 bevist, at tiltalte forud for sine kast råbte "fucking ludere" til politiet, hvorved han er skyldig i overtrædelse af straffelovens § 121.

Efter dokumentationsvideoen og forklaringerne af politibetjentene V1 og V2 finder retten endvidere bevist, at tiltalte kastede tre sten, der ifølge V2 havde en diameter på 7-10 cm, i politiets retning, ligesom retten på baggrund af dokumentationsvideoen finder bevist, at han havde det til domfældelse fornødne forsæt til at ramme. Under hensyn til stenenes størrelse, og til at der var tale om hårde, ukontrollerede kast, som dog ikke ramte, findes tiltalte herefter skyldig i forsøg på grov vold, jf. straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 21.

På grund af forbindelsen til demonstrationen, der på det tidspunkt var opløst, og optøjerne i området omkring Rådhuspladsen og H. C. Andersens Boulevard, der ubestridt var omfattet af straffelovens § 119 b, 2. pkt., jf. 1. pkt., og § 134 a, og gruppens karakter og reaktion, findes tiltalte endvidere skyldig i overtrædelse af straffelovens § 119 b, 2. pkt., jf. 1. pkt., og § 134 a.

Retten finder herudover, at tiltalte ved sit tilråb til politiet og sine kast med sten sammenholdt med, at han forinden ifølge sin forklaring så andre samle sten op og hans placering i gruppen og lovovertrædelsernes kontekst i øvrigt har tilskyndet andre i gruppen til lignende overfald som anført i anklageskriftet. Det må således efter dokumentationsvideoen og forklaringen fra politibetjent V2 lægges til grund, at der skete yderligere kast med genstande mod politiet, herunder med sten og flasker, bl.a. i forbindelse med, at civilbetjentene gav sig til kende og foretog anholdelse af tiltalte. Der er imidlertid ikke fort bevis for, at nogen af de i anklageskriftet nævnte hændelser, hvor politibetjente kom til skade og blev ramt af genstande, hidrører fra hændelsen på Blegdamsvej, og tiltalte kan herefter alene straffes for tilskyndelse til forsøg på grov vold, jf. § 245, stk. 1, jf. § 21.

Straffelovens § 81 d, stk. 1

Anklagemyndigheden har påstået, at overtrædelserne med undtagelse af overtrædelse af straffelovens § 121 skal henføres til § 81 d, stk. 1.

Det følger af straffelovens § 81 d, stk. 1, at den straf, der er foreskrevet i bl.a. straffelovens §§ 119-122 og § 134 a kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Straffelovens § 245, stk. 1, er ikke omfattet af bestemmelsen.

Bestemmelsen er indsat i straffeloven ved lov nr. 349 af 2. april 2020 på baggrund af lovforslag nr. L 157 af 26. marts 2020. Der fremgår bl.a. følgende af bemærkningerne til bestemmelsen:

"Betingelsen om, at overtrædelsen »har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark« indebærer, at den pågældende lovovertrædelse helt eller delvis skal have været motiveret af eller have til formål at udnytte den situation i landet, som covid-19-epidemien i Danmark har medført. Det er uden betydning, om den pågældende under normale omstændigheder også ville have begået den samme form for kriminalitet, f.eks. ved brug af andre hjælpemidler eller ved hjælp af en anden metode.

...

Det vil bero på en konkret vurdering af den begåede lovovertrædelse, herunder særligt overtrædelsens karakter, formål og kontekst, om betingelsen er opfyldt. Det må dog i almindelighed antages, at en overtrædelse af de i den foreslåede § 81 d, stk. 1, nævnte bestemmelser har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, hvis overtrædelsen vedrører hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien eller værnemidler såsom håndsprit og mundbind eller andre knappe ressourcer i den aktuelle situation. Ligeledes må det i almindelighed antages, at overtrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, hvis den tiltalte under påskud af covid-19-epidemien udgiver sig for at repræsentere sundhedsmyndighederne eller lignende med henblik på at få adgang til en borgers hjem, CPR-nummer, NemID eller lignende.

Det forudsættes samtidig med lovforslaget, at straffniveauet for de i den foreslåede § 81 d, stk. 1, nævnte lovovertrædelser forhøjes til omkring det dobbelte i forhold til den straf, der ville være fastsat af domstolene for tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Der vil dog ikke kunne idømmes fængsel på tid over 20 år, jf. straffelovens § 33, stk. 2.

...

Hvis et forhold i forvejen straffes med en lang fængselsstraf, kan det undtagelsesvist forekomme, at en fordobling af straffniveauet ikke vurderes at stå i rimeligt forhold til den begåede kriminalitet sammenholdt med tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Dette vil eksempelvis kunne gælde for visse forhold omfattet af straffelovens § 288, stk. 2, om røveri af særligt grov beskaffenhed. I disse tilfælde forudsættes straffen efter den foreslåede § 81 d, stk. 1, at skulle skærpes med en tredjedel."

Justitsministeren besvarede i forbindelse med lovforslagets behandling i Folketinget bl.a. spørgsmål fra Retsudvalget vedrørende forståelsen af, at kriminaliteten skal være begået med "baggrund i eller sammenhæng med covid19-epidimien", herunder Justitsministeriets besvarelse af 30. marts 2020 af spørgsmål nr. 84, hvoraf fremgår bl.a.:

"3. For så vidt angår det anførte om at, betydningen af, at kriminaliteten skal være begået med "baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien" bør præciseres yderligere, og at det er uklart, om straffskærpelserne også finder anvendelse på lovovertrædelser, der er motiveret af covid-19-epidemien, uden at der foreligger et element af udnyttelse af epidemien.

...

Betingelsen om, at overtrædelsen "baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien" skal forstås på samme måde i relation til den foreslåede § 81 d, stk. 4.

De foreslåede bestemmelser i § 81 d, stk. 1 og 4, omfatter således om udgangspunkt både lovovertrædelser, der har været motiveret af den situation, som covid-19-epidemien i Danmark har medført, og lovovertrædelser, der har haft til formål at udnytte denne situation, idet det dog vil bero på domstolenes konkrete vurdering, om betingelsen i det enkelte tilfælde er opfyldt."

Under lovforslagets behandling i Folketinget blev der i betænkning nr. 157 af 1. april 2020 stillet flere ændringsforslag, herunder ændringsforslag nr. 6 fra justitsministeren, som blev vedtaget. Efter ændringsforslaget skulle de bestemmelser, der er nævnt i § 81 d, stk. 1, udvides til at omfatte overtrædelser af straffelovens § 119-121 (§ 119 var omfattet af de oprindelige lovforslag) og § 134 a. I bemærkningerne til ændringsforslaget er anført bl.a.:

"Med ændringsforslaget foreslås det for det første, at de bestemmelser, der er nævnt i § 81 d, stk. 1, udvides med en række lovovertrædelser, der vedrører forbrydelser mod henholdsvis den offentlige myndighed m.v. og den offentlige orden og fred.

...

Ændringsforslaget skal ses i lyset af, at der vurderes at være en vis sandsynlighed for, at politiet, sundhedspersonale ansat i offentlige institutioner el.lign. udsættes for vold, trusler, skældsord eller chikane som led i deres arbejde med at håndhæve myndighedernes lovgivningsmæssige tiltag mod covid-19. Endvidere vurderes der at være en vis risiko for, at myndighederne under covid-19-epidemien i Danmark vil kunne se optøjer m.v. i gaderne, hvor der vil være behov for at sikre den offentlige orden og fred.

...

Det forudsættes samtidig med ændringsforslaget, at straffniveauet for overtrædelse af de i ændringsforslaget nævnte bestemmelser forhøjes til omkring det dobbelte i forhold til den straf, der ville være fastsat af domstolene for tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

..."

Retten lægger efter tiltaltes egen forklaring til grund, at han var bekendt med, at der var tale om en demonstration imod Corona-restriktionerne, og at han vidste, at Men In Black var aktivister og var imod epidemi-loven. Retten finder endvidere efter OSINT-undersøgelsen af 1. marts 2021 (bilag 6-1) bevist, at tiltalte på Facebook likede to opslag af henholdsvis 24. december 2020 og 7. januar 2021 fra gruppen "Men In Black, Denmark".

Under hensyn hertil, forklaringen fra politikommissær V4 om Men In Black og til den ovennævnte forbindelse mellem episoden på Blegdamsvej og demonstrationen og optøjerne i området omkring Rådhuspladsen og H. C. Andersens Boulevard, finder retten, at tiltaltes handlinger i hvert fald delvis havde baggrund i eller sammenhæng med den situation, som covid-19-epidemien i Danmark har medført.

Herefter og efter en konkret vurdering af de begåede lovovertrædelser, herunder særligt overtrædelsernes karakter, formål og kontekst, findes forholdet at være omfattet af straffelovens § 81 d, stk. 1, således at straffen for overtrædelse af straffelovens § 119 b, 2. pkt., jf. 1. pkt., og § 134 a, forhøjes med indtil det dobbelte.

Forhøjelsen af straffen med indtil det dobbelte gælder ikke for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 21, der ikke er omfattet af straffelovens § 81 d, stk. 1, og § 121, hvor der ikke er rejst tiltale herfor.

Straffastsættelse

Straffen fastsættes herefter til fængsel i 1 år og 3 måneder, jf. straffelovens § 119 b, 2. pkt., jf. 1. pkt., jf. § 81 d, stk. 1, § 245, stk. 1, jf. § 21, § 134 a, jf. § 81 d, stk. 1, og § 121.

Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på karakteren og omfanget af de begåede forhold, og at disse har baggrund i eller sammenhæng med covid19-epidemien i Danmark. Der er endvidere taget højde for, at der ved lov nr. 1832 af 8. december 2020 er forudsat en strafforhøjelse med omkring en tredjedel for overtrædelse af straffelovens § 119 b, og at der ved lov nr. 358 af 29. april 2018 er forudsat en strafforhøjelse med en tredjedel for overtrædelser af straffelovens § 245.

Der er under hensyn til karakteren af de begåede forhold ikke fundet grundlag for at gøre straffen helt eller delvis betinget.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T straffes med fængsel i 1 år og 3 måneder.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Bjarke Gano

.....

Østre Landsrets 25. afdelings DOM - 19. maj 2021 - S-898-21

(landsdommerne Lene Jensen, Mette Lyster Knudsen og Sune Dalgaard-Nielsen (kst.) med domsmænd).

Anklagemyndigheden mod T , født marts 1997

Københavns Byrets dom af 16. marts 2021 (SS2-4583/2021) er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpeelse, herunder at straffelovens § 81 d, stk. 4, tillige finder anvendelse.

T har påstået frifindelse for overtrædelse af straffelovens § 81 d og i øvrigt formildelse af straffen.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af vidnerne politikommissær V3 og politikommissær V4 .

De i byretten af tiltalte og af vidnerne politibetjent V1 og politibetjent V2 afgivne forklaringer er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Vidnet politikommissær V3 har supplerende forklaret blandt andet, at han kørte et mobilt kommando-stade i en bil. Han holdt forskellige steder og var til at begynde med på Rådhuspladsen bag ved Rådhuset og kunne se menneskemængden bevæge sig hastigt op ad Strøget. Da demonstrationen blev opløst første gang, gik demonstranterne i retning mod Vesterbro. Han kørte hen til Tivoli ved Vesterbrogade. Han kunne se, at man igen begyndte at angribe politiet. Han bestemte derfor efter samråd med den ansvarlige på Politigården, at demonstrationen endeligt skulle opløses. Opløsningsformularen blev derfor afspillet tre gange, på dansk, engelsk og tysk. Han har lavet ”Rapport stemningsbillede”, hvoraf fremgår, at demonstrationen blev opløst kl. 19.18. Der var nok 600 personer på Rådhuspladsen til at begynde med. Da opløsningsformularen blev oplæst første gang på H. C. Andersens Boulevard, var der nok færre til stede. Der var 250 tilbage, der gik mod Søpavillonen. Nogle hundrede blev i Indre By. Der blev sendt ét køretøj med til at monitorere dem, der gik mod Søpavillonen, da de virkede rolige. Politiet holdt op med at følge dem. Gruppen gik ad Blågårds Plads mod Sankt Hans Torv, hvor de blev rådvilde. Der var én, der anvendte en megafon. De fortsatte mod krydset ved Tagensvej og Blegdamsvej, og der var ca. 150 personer tilbage på det tidspunkt. De var en del af den oprindelige demonstration. De valgte selv ruten. Politiet spærrede alene broerne ind til Indre By, herunder Fredens Bro, da det var demonstrationens erklærede formål at smadre Indre By. Der var en deling med ca. 6-7 køretøjer til stede på daværende tidspunkt, hvilket svarer til ca. 50 politifolk. Der var alene enkelte sikrede køretøjer tilbage, der holdt på tværs af Fredens Bro. Udtrykket ”sad af” er politisprog for, at man er klar til indsættelse til fods, hvor man til at begynde med er i dækning bag køretøjerne.

Der var på forhånd et alvorligt trusselsbillede. Allerede om eftermiddagen begyndte der at være grupperinger, der var sortklædte og maskerede. Der kom flere anmeldelser, og de havde derfor kontakt til 160 personer før demonstrationen og fandt bl.a. fyrværkeri. Optakten til demonstrationen var usædvanlig. Denne demonstration var slem ad tre omgange, og han vil betegne det som alvorlige uroligheder. Formålet med demonstrationen var at demonstrere mod epidemiloven og imod corona-restriktioner. Han hørte ikke selv talerne, men det blev refereret for ham, at de ville smadre byen.

Han husker ikke, hvad forsamlingsloftet var på daværende tidspunkt, men dette gjaldt ikke for lovligt anmeldte demonstrationer. Et opholdsforbud ville ikke give mening i forhold til en demonstration. Politiet håndterede situationen som en taktisk politimæssig indsats og ikke som en håndhævelse af corona-restriktioner.

Vidnet politikommissær V4 har supplerende forklaret blandt andet, at ”Men In Black” er de samme som dem, man kalder ”De Sortklædte”. ”Aktiv Modstand” er ikke identisk med ”Men In Black” og har eksisteret i længere tid, men de går ind for det samme. Det var efter hans opfattelse ”Men In Black”, der motiverede demonstrationen. Det var ham, der anmodede om udarbejdelse af OSINT-undersøgelsen af ”Men In Black”.

Det var via et Facebookopslag fra "Men In Black" offentliggjort, at man ville afholde demonstrationen. Det var første gang, at en demonstration blev meldt offentligt ud på den måde. De havde endvidere indikationer på, at der var en del aktivitet på krypterede apps. "Men In Black" ser sig selv som frihedskæmpere, der skal beskytte borgernes rettigheder, som efter gruppens opfattelse er under pres af corona-restriktionerne. Opslaget på "Men In Blacks" Facebookprofil den 20. december 2020 "Officiel udtalelse fra de Sort Klædte" er efter hans opfattelse dækkende for gruppens holdning. Han har lavet rapporten af 26. april 2021 om yderligere information om demonstrationen den 9. januar 2021 og kan vedstå rapporten.

Personlige oplysninger

Tiltalte har om sine personlige forhold forklaret supplerende, at han er 24 år. Uddannelsen til skibsfører er en professionsbachelor, der tager 4 år, og han er ca. halvvejs i uddannelsen. Han boede på kollegie i Han har kontrakt hos X under uddannelsen om et praktikforløb. Han mangler 6 måneders praktik. Som skibsfører begynder man i en funktion som styrmand på et kommercielt skib. Han er ikke gift og har ingen kæreste. Han er uddannet som politikadet og nåede at arbejde med grænsekontrol ved landegrænsen til Tyskland. Varetægtsfængslingen har haft katastrofale konsekvenser for ham. Han håber på at kunne genoptage sin uddannelse. Han fisker og træner i sin fritid.

Tiltalte har været fortsat varetægtsfængslet under anken.

Retsgrundlaget

Straffelovens § 81 d blev indsat ved lov nr. 349 af 2. april 2020. Af forarbejderne til loven, jf. lovforslag nr. 157 af 26. marts 2020, fremgår af de almindelige bemærkninger blandt andet:

" 1. Indledning

Danmark befinder sig lige nu midt i en pandemi. Udbruddet af covid-19 har medført nye former for kriminalitet, der baserer sig på den frygt og usikkerhed, som fremkomsten af covid-19 har bragt med sig.

De seneste uger har bragt flere eksempler på, at kriminelle udnytter den alvorlige og ekstraordinære situation, vi som land befinder os i, for deres egen vindings skyld. Der er bl.a. set eksempler på kriminalitet, som udnytter borgernes tillid til myndighederne. Det er helt centralt, at vi kommer disse former for kriminalitet til livs, da borgernes tillid er afgørende i en krisetid som den foreliggende.

Der er således set eksempler på falske e-mails og SMS'er, som angiver at have Sundhedsstyrelsen som afsender, og hvor formålet med meddelelserne er at lokke modtageren til at oplyse sit CPR-nummer eller NemID. Hvis vedkommende indtaster sine personlige oplysninger, kan disse herefter misbruges af afsenderen.

Der er ligeledes set eksempler på tricktyveri især rettet mod ældre borgere, hvor borgeren opsøger på sin adresse af en person, som udgiver sig for at være fra sundhedsmyndighederne, hospitalet eller hjemmeplejen under påskud af, at de vil orientere vedkommende om, hvordan man kan forebygge smitte med covid-19. På den måde får personen adgang til boligen og til at stjæle kontanter, bankkort eller lignende fra borgeren.

På landets sygehuse oplever man endvidere, at der bliver stjålet værnemidler, såsom håndsprit og mundbind. Genstande, der måske nok er af begrænset økonomisk værdi, men som i den aktuelle situation er en knap ressource, der er afgørende for, at sundhedsmyndighederne kan varetage deres helt essentielle opgaver.

Regeringen har desuden med opbakning fra Folketinget præsenteret flere økonomiske hjælpepakker, der har til formål at holde hånden under dansk økonomi i denne ekstraordinære situation og herved hjælpe danske lønmodtagere, arbejdspladser og virksomheder ud på den anden side af krisen. Det er afgørende, at disse hjælpepakker ikke udnyttes svigagtigt.

Det kan ikke accepteres, at personer og virksomheder udnytter den aktuelle situation til at begå strafbare handlinger. Det foreslås derfor med lovforslaget, at straffen kan forhøjes med indtil det dobbelte for overtrædelse af lovens § 119 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste), § 161 (falsk erklæring på tro og love), § 163 (urigtig erklæring til det offentlige), § 171 (dokumentfalsk), § 263 a (udbredelse af adgangsmidler til datasystem), § 276 (tyveri), § 276 a (indbrudstyveri), § 278 (underslæb), §§ 279 og 300 a (hhv. forsætligt og groft uagtsomt bedrageri), § 279 a (databedrageri), § 280 (mandatsvig), § 281 (afpresning), § 282 (åger), § 283 (skyldnersvig), § 288 (røveri), §§ 289 og 289 a (hhv. svig og særligt grov svig med offentlige midler), §§ 290 og 303 (hhv. forsætligt og groft uagtsomt hæleri), § 290 a (hvidvask), § 293 (brugstyveri) og § 301 (uberegtiget anvendelse af betalingsoplysninger), hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Endvidere foreslås det, at straffniveauet skærpes yderligere, således at det bliver fire gange så højt som det gældende straffniveau, hvis en af de førnævnte lovovertrædelser har fundet sted under sådanne omstændigheder, at der uberettiget er opnået eller søgt opnået lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien. Der lægges med lovforslaget ligeledes op til at skærpe niveauet for til lægsbøder for de førnævnte lovovertrædelser, der vedrører hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien.

Det foreslås desuden, at det ved fastsættelse af straffen for andre lovovertrædelser i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.”

Af lovforslagets pkt. 2.1.2 om Justitsministeriets overvejelser fremgår endvidere:

”Der er siden udbruddet af covid-19 i Danmark konstateret eksempler på kriminalitet, som baserer sig på den frygt og usikkerhed, som covid-19-epidemien har bragt med sig.

Ved visse kriminalitetsformer udnyttes borgerens tillid til offentlige myndigheder i en krisesituation som den foreliggende. Dette er bl.a. tilfældet for de falske e-mails og SMS'er, som angiver at have Sundhedsstyrelsen som afsender, hvor formålet med meddelelserne er at lokke modtageren til at oplyse sit CPR-nummer eller NemID. Rigspolitiet har oplyst, at der er sket en mindre stigning i antallet af anmeldelser om bedrageri. I perioden 1. marts til 23. marts 2020 er der således registreret 45 anmeldelser med tilknytning til covid-19.

Andre former for kriminalitet udspringer af, at visse genstande på grund af covid-19 har fået en ekstraordinær værdi, og derfor åbner mulighed for store gevinster for kriminelle. Det gælder f.eks. visse værne- og desinfektionsmidler, men kan også omfatte andre produkter, der generelt er mangel på som følge af covid-19-epidemien. Rigspolitiet har oplyst, at der i perioden 1. marts til 23. marts 2020 er registreret 16 anmeldelser om tyveri/indbrud eller forsøg på at stjæle værnemidler. Der er endvidere i samme periode registeret 8 anmeldelser om tricktyveri med tilknytning til covid19.

Det går ud over alle borgere i Danmark, når personer stjæler værne- og desinfektionsmidler fra hospitaler, og dermed begrænser myndighedernes muligheder for at forebygge og beskytte befolkningen mod smitte. Det samme gælder tricktyverier og bedrageri, hvor kriminelle udgiver sig for at være fra f.eks. sundhedsmyndighederne, og forsøger at udnytte borgernes generelle bekymring for smitte med covid-19. Det er helt afgørende særligt i en tid som denne at opretholde den generelle tillid i samfundet, herunder i forhold til myndighederne. Straffen for sådanne overtrædelser bør derfor stå mål med deres potentielle skadevirkninger for samfundet som sådan. Tilsvarende gælder for virksomheder og erhvervsdrivende som på svigagtig vis måtte søge at udnytte hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19epidemien, der har til formål at holde hånden under dansk økonomi i denne ekstraordinære situation og herved hjælpe danske lønmodtagere, arbejdspladser og virksomheder ud på den anden side af krisen. Sådanne overtrædelser bør straffes ekstra hårdt.

Der bør således sættes hårdt ind over for de personer og virksomheder, der udnytter den alvorlige situation, som Danmark befinder sig i, til at begå strafbare handlinger.

Justitsministeriet finder derfor, at der er behov for at skærpe straffen, herunder også under visse omstændigheder tillægsbøder, markant for visse straffelovsovertrædelser, hvis overtrædelserne har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Endvidere finder Justitsministeriet, at der er behov for at skærpe strafniveauet yderligere, hvis lovovertrædelserne består i svig mv. med offentlige midler i relation til hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien.”

Af pkt. 2.1.3. om den foreslåede ordning fremgår blandt andet.:

”Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i straffeloven som § 81 d, stk. 1, hvorefter straffen kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis en overtrædelse af lovens § 119 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste), § 161 (falsk erklæring på tro og love), § 163 (urigtig erklæring til det offentlige), § 171 (dokumentfalsk), § 263 a (udbredelse af adgangsmidler til datasystem), § 276 (tyveri), § 276 a (indbrudstyveri), § 278 (underslæb), §§ 279 og 300 a (hhv. forsætligt og groft uagtsomt bedrageri), § 279 a (databedrageri), § 280 (mandatsvig), § 281 (afpresning), § 282 (åger), § 283 (skyldnersvig), § 288 (røveri), §§ 289 og 289 a (hhv. svig og særligt grov svig med offentlige midler), §§ 290 og 303 (hhv. forsætligt og groft uagtsomt hæleri), § 290 a (hvidvask), § 293 (brugstyveri) og § 301 (uberettiget anvendelse af betalingsoplysninger) har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Kriminalitetsformerne omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 d, stk. 1, afspejler den type kriminalitet, der forventes at kunne udspringe af covid-19-epidemien i Danmark.”

Af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser er følgende blandt andet anført til § 1, nr. 1:

”Det er en betingelse, at den pågældende lovovertrædelse har baggrund i eller sammenhæng med »covid-19-epidemien i Danmark«.

...

Betingelsen om, at overtrædelsen »har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark« indebærer, at den pågældende lovovertrædelse helt eller delvis skal have været motiveret af eller have til formål at udnytte den situation i landet, som covid-19-epidemien i Danmark har medført. Det er uden betydning, om den pågældende under normale omstændigheder også ville have begået den samme form for kriminalitet, f.eks. ved brug af andre hjælpemidler eller ved hjælp af en anden metode. Det er endvidere uden betydning, om epidemien stadig er i gang på det tidspunkt, hvor lovovertrædelsen begås, hvis handlingen i øvrigt har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.”

Af betænkning nr. 157 af 1. april 2020 over forslag til lov om ændring af straffeloven afgivet af Retsudvalget i forbindelse med lovens behandling (Folketingstidende 2019-20, Tillæg B), fremgår blandt andet:

”... 3. Udtalelse fra justitsministeren

Justitsministeren har over for udvalget oplyst følgende:

»Jeg skal hermed tilkendegive over for udvalget, at det i tilknytning til bemærkningerne til den foreslåede § 1, nr. 1, ønskes anført, at et yderligere eksempel på en lovovertrædelse, der efter omstændighederne vil kunne anses for at have baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, idet gerningsmanden ved lovovertrædelsen udnytter den situation, som epidemien har medført, vil være indbrudstyverier m.v. i butikker, restauranter, frisørsaloner, uddannelsesinstitutioner, kontorbygninger eller lignende, som efter myndighedernes påbud eller opfordring holder lukket i et forsøg på at forebygge og hindre smittespredning. Det vil dog fortsat

bero på en konkret vurdering af den begåede lovovertrædelse, herunder særligt overtrædelsens karakter, formål og kontekst, om betingelsen er opfyldt.

...

Til nr. 6

De lovovertrædelser, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 d, stk. 1, vedrører primært formueforbrydelser, idet straffelovens § 119 om vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste dog også er omfattet.

Med ændringsforslaget foreslås det for det første, at de bestemmelser, der er nævnt i § 81 d, stk. 1, udvides med en række lovovertrædelser, der vedrører forbrydelser mod henholdsvis den offentlige myndighed m.v. og den offentlige orden og fred. Det drejer sig om følgende straffelovsovertrædelser: § 119 a (chikane af personer i offentlig tjeneste), § 120 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste ved hjælp af opløb), § 121 (fornærmelig tiltale mod personer i offentlig tjeneste), §§ 133 og 134 (henholdsvis farlige og ufarlige opløb), § 134 a (grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted), § 134 b (maskeringsforbud), § 135 (ugrundet udrykning af politi, ambulance m.v.) og § 247, stk. 2 (vold mod personer, der efter karakteren af deres arbejde er særlig udsatte for vold).

Ændringsforslaget skal ses i lyset af, at der vurderes at være en vis sandsynlighed for, at politiet, sundhedspersonale ansat i offentlige institutioner el.lign. udsættes for vold, trusler, skældsord eller chikane som led i deres arbejde med at håndhæve myndighedernes lovgivningsmæssige tiltag mod covid-19. Endvidere vurderes der at være en vis risiko for, at myndighederne under covid-19-epidemien i Danmark vil kunne se optøjer m.v. i gaderne, hvor der vil være behov for at sikre den offentlige orden og fred.

...

Som eksempel på en situation, hvor lovovertrædelsen i almindelighed vil have baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark kan nævnes, hvis politiet, sundhedspersonale ansat i offentlige institutioner el.lign. udsættes for vold, trusler, skældsord eller chikane som led i deres arbejde med at håndhæve myndighedernes lovgivningsmæssige tiltag mod covid-19.

Det forudsættes samtidig med ændringsforslaget, at straffniveaue for overtrædelse af de i ændringsforslaget nævnte bestemmelser forhøjes til omkring det dobbelte i forhold til den straf, der ville være fastsat af domstolene for tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Som eksempel kan nævnes den situation som dog vil være omfattet af straffelovens § 119 om vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste hvor politiet udsteder et påbud til en række personer i en offentligt tilgængelig park, hvor der befinder sig flere end ti personer på en sådan måde, at det efter politiets skøn udgør en særlig fare for smitte med covid-19, og hvor en polititjenestemand i forbindelse hermed bliver truet med vold af en person, der netop har fået et påbud. Et sådant tilfælde vil efter rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om chikane, vold og trusler mod offentligt ansatte m.v. (§ 119, § 119 a og § 212), som udgangspunkt skulle sanktioneres med

ubetinget fængsel i mindst 30 dage, hvis tiltalte er ustraffet. Med lovforslaget forudsættes det, at strafniveauet for en sådan lovovertrædelse som udgangspunkt vil skulle være 60 dages ubetinget fængsel afhængigt af de nærmere omstændigheder.

Et andet eksempel er den situation, hvor en person, der en gang tidligere er straffet for overtrædelse af straffelovens § 135 om ugrundet udrykning af politi, ambulance m.v., retter henvendelse til alarmcentralen og anmelder ugrundet, at en person med svære symptomer på covid-19 har alvorlige vejrtrækningsproblemer, hvilket medfører udrykning af ambulance. Et sådan tilfælde vurderes efter retspraksis i dag som udgangspunkt i gentagelsestilfælde at skulle sanktioneres med 10-20 dages fængsel. Med lovforslaget forudsættes det, at strafniveauet for en sådan lovovertrædelse som udgangspunkt vil skulle være omkring 20-40 dages fængsel afhængigt af de nærmere omstændigheder.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Det bemærkes indledningsvis, at landsretten ved sagens bedømmelse er bundet af byrettens bevisresultat, hvorefter tiltalte blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 119 b, § 245, stk. 1, jf. § 21, § 134 a og § 121, og at sagen for landsretten alene handler om straffens udmåling, herunder hvorvidt strafskærpselsreglen i straffelovens § 81 d finder anvendelse på tiltaltes handlinger.

Efter straffelovens § 81 d, stk. 1, kan straffen for overtrædelse af blandt andet straffelovens §§ 119 b, 134 a og 121 forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med Covid-19-epidemien i Danmark.

Fire voterende udtaler:

Som det fremgår af forarbejderne, er det en betingelse for, at straffelovens § 81 d finder anvendelse, at den pågældende lovovertrædelse helt eller delvist skal have været motiveret af eller have til formål at udnytte den situation i landet, som covid-19-epidemien i Danmark har medført. Det fremgår endvidere, at det vil bero på en konkret vurdering af den begåede lovovertrædelse, herunder særligt overtrædelsens karakter, formål og kontekst, om betingelsen er opfyldt. I forbindelse med justitsministerens ændringsforslag nr. 6, hvorefter blandt andet ”§ 119” blev ændret til ”§§ 119-121, 133-134 b, 135”, blev det på samme måde anført, at det fortsat vil bero på en konkret vurdering af den begåede lovovertrædelse, herunder særligt overtrædelsens karakter, formål og kontekst, om betingelsen er opfyldt.

Tiltalte er ved byrettens dom fundet skyldig i at have deltaget i grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted og ved i krydset Blegdamsvej/Tagensvej at råbe ”fucking ludere” samtidig med, at han kastede 3 sten mod de tilstedeværende polititjenestemænd, som dog ikke ramte, ligesom han er fundet skyldig i forsøg på at have tilskyndet andre til lignende overfald. Det er ubestridt, at tiltalte forinden havde deltaget i den lovligt anmeldte demonstration på Rådhuspladsen den 9. januar 2021, og at denne demonstration var opløst af politiet, da episoden på Blegdamsvej fandt sted. Landsretten finder at kunne lægge til grund, at hovedformålet med den af ”Men In Black” anmeldte demonstration var at demonstrere mod regeringens tiltag i anledning af covid-19-epidemien, herunder epidemiloven, og at demonstrationen på Rådhuspladsen og de

efterfølgende begivenheder ved H. C. Andersens Boulevard og senere på Blegdamsvej var en forlængelse af demonstrationen på Rådhuspladsen.

Efter forarbejderne til lov nr. 349 af 2. april 2020, herunder baggrunden for lovforslaget og det nærmere indhold heraf sammenholdt med indholdet af Retsudvalgets betænkning af 1. april 2020, finder disse voterende, at det under de anførte omstændigheder er betænkeligt at fastslå, at der efter karakteren, formålet og konteksten for tiltaltes strafbare handlinger er tale om, at lovovertrædelserne helt eller delvist var motiveret af eller havde til formål at udnytte den situation i landet, som covid-19-epidemien i Danmark har medført. Endvidere var der ikke tale om, at overtrædelserne blev begået i forbindelse med myndigheders, herunder politiets, håndhævelse af lovgivningsmæssige tiltag mod covid-19.

Disse voterende finder derfor, at straffelovens § 81 d, stk. 1 og stk. 4, ikke finder anvendelse.

To voterende udtaler:

Efter ordlyden af straffelovens § 81 d, stk. 1 og stk. 4, og forarbejderne til loven, herunder navnlig bemærkningerne til ændringsforslag nr. 6 fra justitsministeren i Retsudvalgets betænkning nr. 157 af 1. april 2020 om "en vis risiko for, at myndighederne under covid-19epidemien i Danmark vil kunne se optøjer m.v. i gaderne, hvor der vil være behov for at sikre den offentlige orden og fred", samt i øvrigt af de af byretten anførte grunde, finder vi, at tiltaltes handlinger efter en konkret vurdering af lovovertrædelsernes karakter, formål og kontekst havde baggrund i eller sammenhæng med covid-19 epidemien i Danmark, således at strafskærpselsesreglen i straffelovens § 81 d bør anvendes ved strafudmålingen.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, hvorefter straffelovens § 81 d, stk. 1, og stk. 4, ikke finder anvendelse.

Efter udfaldet af sagen nedsætter landsretten straffen til fængsel i 10 måneder. Landsretten har ved udmålingen af straffen på den ene side lagt vægt på karakteren og grovheden af forholdene og på den anden side lagt vægt på tiltaltes særdeles gode personlige forhold, og at han ikke tidligere er straffet.

Uanset tiltaltes særdeles gode personlige forhold finder landsretten efter karakteren og grovheden af forholdene ikke grundlag for at gøre straffen helt eller delvist betinget.

Efter sagens udfald skal statskassen betale sagens omkostninger for landsretten.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom i sagen mod T ændres, således at T straffes med fængsel i 10 måneder.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Nicole Schultz
retsassistent